

ΕΚΔΡΟΜΗ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΚΥΡΡΟ*

ΓΙΑ ΝΑ ΕΠΙΣΚΕΦΤΕΙ ΚΑΝΕΙΣ τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Κύρρου, πρέπει νὰ πάρει ἕνα σαραβαλιασμένο λεωφορεῖο ἀπὸ τὸ σταθμὸ τῶν ὑπεραστικῶν λεωφορειακῶν γραμμῶν στὸ Χαλέπι, ἀπέναντι ἀπὸ τὸ Ἀρχαιολογικὸ Μουσεῖο. Στοιβαγμένος ἀνάμεσα στοὺς ντόπιους ποὺ δὲν σταματοῦν νὰ καπνίζουν ἀρειμανίως, ντουμανιάζοντας ὄλο τὸ λεωφορεῖο, ποὺ συνεχῶς καθαρίζουν ἀπειλητικὰ τὸ λάρυγγά τους καὶ κάθε τόσο τὴ μύτη τους, ταρακουνημένος ἀπὸ τὶς ξεχαρβαλωμένες ἀναρτήσεις τοῦ ὀχήματος ποὺ παρ' ὄλη τὴν ἐπικινδυνότητα τῶν δρόμων τρέχει σὰν τρελό, ἀποχαυνωμένος ἀπὸ τοὺς μακρόσυρτους ἀμανέδες τοῦ ραδιοφώνου ποὺ σὲ τυλίγουν λυγμικά, θὰ φτάσει ὕστερα ἀπὸ μία δῖωρη περίπου διαδρομὴ στὸ Ἀζάζ, ἕνα κατάσχημο, ἀνάξιο λόγου χωριὸ ποὺ τὸ σαρώνουν μόνιμα οἱ ἄγριοι βοριάδες. Ἀπὸ ἐκεῖ, νοικιάζοντας ὕστερα ἀπὸ ἀτέλειωτα παζάρια κάποιον ἄθλιο τρίκυκλο, θὰ πρέπει νὰ διανύσει ἀρκετὰ χιλιόμετρα ἴσαμε τὸ χωριὸ Νάμπι Χούρι, στὴν ἐνδοχώρα τοῦ συριακοῦ Κουρδιστάν, κοντὰ στὰ συροτουρκικὰ σύνορα. Νάμπι Χούρι γιὰ τοὺς ντόπιους σημαίνει ὁ «Προφήτης Κύρρος». Ἀπὸ ἔδω καὶ πέρα δὲν τοῦ ἀπομένει παρὰ νὰ κάνει μὲ τὰ πόδια τὰ ἑπτὰ περίπου χιλιόμετρα ποὺ τὸν χωρίζουν ἀπὸ τὴν Κύρρο. Εὐτυχῶς ὅμως ποὺ τὰ ἐλάχιστα τροχοφόρα ποὺ περνοῦν, κυρίως γεωργικοὶ ἐλκυστήρες, σταματοῦν ἀπὸ μόνονα τους γιὰ νὰ σὲ μεταφέρουν παρακάτω.

Εἶναι τέλη Δεκεμβρίου καὶ τὸ φύχος δριμύ. Ἕνας ἀσθενικὸς ἥλιος μὲ τὰ δόντια πασχίζει νὰ φωτίσει τὶς ἀπαλὲς λοφοσειρὲς ποὺ σὰν ἀλλεπάλληλα κύματα πᾶνε νὰ σπάσουν στὴν ἐπιβλητικὴ ὄροσειρὰ τοῦ χιονισμένου Ταύρου ποὺ κλείνει τὸν ὀρίζοντα πέρα ἀπὸ τὰ σύνορα, στὴ μεριὰ τῆς Τουρκίας. Ἡ περιοχὴ εἶναι κατάφυτη ἀπὸ ἐλιές καὶ προμηθεύει ὄλη τὴ Συρία μὲ λάδι. Εἶναι ἡ ἐποχὴ τῆς συγκομιδῆς τοῦ ἐλαιοκάρπου, καὶ ὅλοι οἱ χωρικοὶ ἔχουν ξεχυθεῖ στὰ κτήματα γιὰ νὰ προλάβουν τὸ χιονιά. Τὰ ἐλαιοτριβεῖα δουλεύουν ἀκατάπαυστα. Παντοῦ ἀκούγονται τραγούδια ποὺ ἤχοῦν διαφορετικὰ ἀπὸ αὐτὰ ποὺ εἶχαν συνηθίσει τ' ἀφτιά μας ὅλες τὶς προηγούμενες μέρες. Φυσικὸ εἶναι, ἀφοῦ ὀλόκληρη ἡ περιοχὴ κατοικεῖται ἀποκλειστικὰ ἀπὸ Κούρδους – γύρω στὰ τρία ἑκατομμύρια κατὰ τὰ λεγόμενά τους –, ποὺ οἱ διεθνεῖς ὀργανισμοὶ ἐννοοῦν νὰ τοὺς ἀγνοοῦν, σὲ ἀντίθεση μὲ τοὺς ὁμοεθνεῖς τους τῆς Τουρκίας, τοῦ Ἰράκ ἢ τοῦ Ἰράν, οἱ ὁποῖοι ἔχουν ξεσηκωθεί καὶ διεξάγουν ἐνοπλο ἀπελευθερωτικὸ ἀγώνα. Ὅμως τὸ ἀπολυταρχικὸ καθεστῶς τοῦ Ἄσαντ εἶναι στυγνὸ, καὶ οἱ Κούρδοι τῆς Συρίας κρίνουν ὅτι δὲν εἶναι πρὸς τὸ παρὸν σκόπιμο οὔτε συμφέρον γιὰ τὸ κουρδικὸ ἔθνος ν' ἀνοίξουν κι ἄλλο μέτωπο ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν τους. Τὰ παιδιὰ διδάσκονται στὸ σχολεῖο μόνον τὴν ἀραβικὴ γλώσσα καὶ τὰ κουρδικὰ τὰ μαθαίνουν προφορικὰ στὸ σπίτι ἀπὸ τοὺς γονεῖς τους. Ὅλοι τους εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ φέρουν ἐπισημῶς ἀραβικὰ ὀνόματα (ἂν καὶ μεταξὺ τους χρησιμοποιοῦν τὰ κουρδικὰ τους), ἀφοῦ γιὰ τὸ συριακὸ κράτος θεωροῦνται μωαμεθανοί, μολονότι ἡ ἀληθινὴ τους θρησκεία εἶναι ὁ ζωροαστρισμός. Ἀποκλειστικὴ βιοποριστικὴ τους ἀπασχόληση εἶναι οἱ ἀγροτικὲς ἐργασίες. Ἡ γῆ τοὺς ἀνήκει ἀπὸ αἰῶνες, ἀλλὰ ζοῦν μὲ τὴν ἀγωνία μήπως τοὺς τὴν κατασχέσει ἡ κεντρικὴ ἐξουσία γιὰ νὰ τοὺς ἀποδυναμώσει ἐδαφικὰ καὶ νὰ πάψουν ἔτσι νὰ ἔχουν ἀποσχιστικὲς τάσεις.

Τὰ πρόσωπα ὄλων φωτίζονται ἀπὸ ἕνα πλατὺ χαμόγελο καὶ τὰ μάτια τους λάμπουν ἀπὸ ἄδολο ἐνδιαφέρον ὅταν πληροφοροῦνται πῶς εἴμαστε Ἕλληνες. Ἡ λέξη «Γιουνάνι», δηλαδὴ Ἴωνες, ὅπως ἀποκαλοῦνται οἱ Ἕλληνες στὴν Ἀσία, ἐξακολουθεῖ νὰ ἀσχεῖ γοητεία καὶ νὰ εἶναι μυθικὰ φορτισμένη σὲ ὀλόκληρη τὴν Πρόσω καὶ τὴ Μέση Ἀνατολή, καὶ ὁ θρύλος τοῦ σύντομου περάσματος τοῦ Μεγαλέξανδρου ἀπὸ τὰ μέρη ἐτοῦτα παραμένει ζωντανὸς μεταξὺ τῶν κατοίκων τους. Στὶς ἀραβικὲς τουλάχιστον χώρες ἡ ὑποδοχὴ ποὺ σοῦ γίνεται ὅταν οἱ ἄνθρωποι πληροφοροῦνται τὴν ἐλληνικὴ καταγωγὴ σου καὶ ὁ θαυμασμὸς

μὲ τὸν ὁποῖο σὲ περιβάλλουν σὲ κάνουν νὰ αἰσθάνεσαι ὑπερηφάνεια ποὺ γεννήθηκες Ἑλληνας. Στὸ ἄκουσμα τῆς μαγικῆς λέξης «Γιουνάνι» οἱ πόρτες ἀνοίγουν διάπλατα, οἱ γλῶσσες λύνονται. Οἱ πάντες σκοτώνονται νὰ μᾶς φανοῦν χρήσιμοι, νὰ μᾶς φιλοξενήσουν, νὰ μᾶς φιλέψουν μὲ ὅ,τι διαθέτει τὸ φτωχικό τους, νὰ συζητήσουν μαζί μας. Οἱ λιγοστὲς λέξεις ποὺ γνωρίζουμε δὲν βοηθοῦν πολὺ. Ὅμως οἱ ψυχὲς εἶναι ἀνοιχτές, ἡ διάθεση ἐπικοινωνίας κι ἀπὸ τὶς δύο πλευρὲς μεγάλη καὶ εἰλικρινῆς, κι ἔτσι τὰ μάτια καταφέρνουν τελικὰ νὰ ἐκφράσουν περισσότερα ἀπ' ὅσα τὰ στόματα μποροῦν νὰ ποῦν.

Τὸ ἀγροτικό καὶ βουκολικό τοπίο γύρω μας εἶναι ὑπέροχο. Τίποτα δὲν φαίνεται νὰ ἔχει ἀλλάξει ἀπὸ τὰ πανάρχαια χρόνια. Βαθιὰ εἰρήνη βασιλεύει φαινομενικὰ στὴν περιοχή, ὅμως τὰ πάθη σιγοβράζουν ὑπογείως, καθὼς οἱ Κουρδοὶ δὲν ἔχουν ἀπεμπολήσει τὸ δικαίωμά τους γιὰ αὐτοδιάθεση στὰ πατρῶα χῶματα ποὺ τώρα τὰ διαφεντεύουν μὲ καταπιεστικὰ μέσα οἱ Σύριοι καὶ οἱ Τοῦρκοι ἀπὸ τὴ μιὰ κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά τῶν συνόρων.

Ἐνα ἀπὸ τὰ δύο ρωμαϊκὰ γεφύρια τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνα ποὺ διασχίζει τὸ ποτάμι Σαφὶ Σοῦ.

Ὁ δρόμος σέρνεται φιδωτός, ἀκολουθώντας τὶς ἀπαλὲς πτυχώσεις τῶν γήλοφων. Ἐντύπωση προκαλεῖ πόσο περιποιημένα εἶναι τὰ χωράφια σὲ σχέση μὲ τὴν ὑπόλοιπη Συρία καὶ πόσο καλοδιατηρημένα τὰ λιόδεντρα. Δύο καλοδιατηρημένα ρωμαϊκὰ γεφύρια τοῦ 3ου μ.Χ. αἰῶνα ἐξακολουθοῦν μέχρι σήμερα νὰ ἐξυπηρετοῦν τοὺς ντόπιους ἀφοῦ ἀποτελοῦν, αἰῶνες τώρα, τὸν μοναδικὸ τρόπο γιὰ νὰ διασχίσει κανεὶς τὸ ποτάμι Σαφὶ Σοῦ ποὺ γονιμοποιεῖ τὴν περιοχή καὶ δανεῖζει τὴ

δύναμή του στὰ ἐλαιοτριβεῖα. Στὸ βάθος ὑψώνεται ὁ στόχος τῆς ἐκδρομῆς μας, ἡ ἀκρόπολη τῆς ἀρχαίας Κύρρου, πλάι στὰ τουρκικὰ σύνορα, ξεχωρίζοντας ἔντονα μὲ τὰ γκριζωπά ἀγκωνάρια της καὶ τὸ κακοτράχαλο περίγραμμα τῆς πάνω στὸν ἐντυπωσιακό, πασπαλισμένο μὲ χιόνι, μαβὴ ὄγκο τοῦ Ταύρου.

Ἡ ἀρχαία Κύρρος, γνωστὴ καὶ ὡς Κυρρησταί, Κυρεστῶν πόλις καὶ Κύβρος, στὰ δὲ συριακὰ ὡς Κουρὸς καὶ στὰ ἀρμενικὰ Γκουρές, πέρασε μέρες μεγάλης δόξας ὥσπου νὰ πέσει στὴν πλήρη ἀφάνεια. Ὑπῆρξε πρωτεύουσα τῆς Κυρρηστικῆς, μιᾶς χώρας στὴ σημερινὴ βόρεια Συρία, ποὺ κατελάμβανε τὸ μεγαλύτερο ὄρεινὸ τμήμα μεταξὺ τῆς Κομμαγηνῆς στὰ βόρεια, τοῦ Εὐφράτη στ' ἀνατολικά καὶ τοῦ ποταμοῦ Ὀρόντη στὰ νότια. Οἱ κάτοικοί της, οἱ Κυρρηστες, θεωροῦνταν ὡς οἱ πιὸ ἀπείθαρχοι ὑπήκοοι τῶν Σελευκιδῶν, οἱ ὁποῖοι τὴν κυβέρνησαν στὰ χρόνια τῶν ἐπιγόνων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου. Ἡ πόλη ποὺ ἔδωσε τὸ ὄνομά της σὲ ὀλόκληρη τὴ χώρα ἰδρύθηκε τὸ 320-300 π.Χ. ἀπὸ μακεδόνες ἀποίκους, ἴσως ἀπὸ τὸν Ἀντίγονο. Ὑπῆρξε σπουδαιότατο ἐμπορικό καὶ στρατιωτικό σημεῖο τῆς χώρας, μὲ ἀκρόπολη τὴ Γίνδαρο, ὅπου διασταυρώνονταν οἱ ἀρχαῖες ὁδοὶ ἀπὸ τὴν Ἀντιόχεια, τὰ Σαμόσατα, τὸ Ζεῦγμα στὸν Εὐφράτη καὶ τὴ Βέροια τῶν Χαλύβων, δηλαδὴ τὸ σημερινὸ Χαλέπι. Ἀπὸ τὴν Κύρρο καταγόταν ὁ Ἀνδρόνικος ὁ Κύρρηστος τοῦ ὁμώνυμου Ὀρολογίου τῆς Ἀθήνας, ποὺ εἶναι γνωστότερο ὡς Πύργος τῶν Ἀέρηδων, στὴν Πλάκα. Ἀπὸ τὴν Κύρρο καταγόταν ἐπίσης ὁ ρήτορας Ἀβίδιος Ἡλιοδωρος καὶ ὁ γιὸς του, ὁ σημαντικὸς ἡγεμόνας Ἀβίδιος Κάσσιος. Λέγεται ὅτι ὁ ἀπόστολος Σίμων ὁ Ζηλωτῆς ἴδρυσε τὴν πρώτη ἐκκλησία της. Κατὰ τὰ μέσα τοῦ 5ου αἰῶνα ἡ πόλη ἀποτελέσε ἔδρα αὐτοκέφαλῆς ἐπισκοπῆς, ἐνῶ τὸν 6ο αἰῶνα ὑπῆρξε κέντρο τῶν θρησκευτικῶν συζητήσεων στὴν Ἀνατολὴ καὶ τόπος ὅπου συνέρρεαν οἱ προσκυνητές, ἀφοῦ σ' αὐτὴ μαρτύρησαν οἱ ἅγιοι Ἀνάργυροι Κοσμάς καὶ Δαμιανός. Τὸ 637 μ.Χ. τὴν κατέλαβαν οἱ Ἀραβες. Τὸ 905 τὴν ἀνακατέλαβε ὁ Ἀνδρόνικος

ὕστερα ἀπὸ λυσσαλέα καὶ φονικότατη μάχη, ἀλλὰ ξανάπεσε στὰ χέρια τῶν Ἀράβων καὶ ἀπὸ τότε ἐρημώθηκε.

Βαδίζοντας πρὸς τὴν ἀρχαία πόλη, ἐντύπωση σοῦ προκαλεῖ ἀπὸ μακριὰ ἓνα πολὺ καλὰ σωζόμενο κυκλικὸ μαυσωλεῖο, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ πιὸ ἐνδιαφέρον κτίσμα τῆς περιοχῆς. Εἶναι κτισμένο ἀπὸ ὀγκώδεις πωρόλιθους στὸ ζεστὸ χρῶμα τῆς ὄχρας καὶ ἔτσι ὅπως ἐπιστέφεται ἀπὸ ἓνα πυραμιδοειδὲς οἰκοδόμημα δεσπόζει ὀλόγυρα στὴν ἐρημιά. Τὸ ταφικὸ αὐτὸ συγκρότημα σώθηκε ἀπὸ τὴν ἀραβικὴ λαίλαπα ποὺ σάρωνε τὰ πάντα στὸ πέρασμά της, ἐπειδὴ εἶχε τὴν καλὴ τύχη νὰ τὸ θεωρήσουν οἱ μουσουλμάνοι – καὶ τὸ θεωροῦν πάντοτε – ἱερὸ μέρος,

Τὸ μαυσωλεῖο τῆς Κύρρου γεινιάζει μὲ ἓνα μουσουλμανικὸ νεκροταφεῖο.

ἀφοῦ πιστεύουν ὅτι σ' αὐτὸ βρίσκεται θαμμένος ὁ Προφήτης Κύρρος, ποὺ δάνεισε τὸ ὄνομά του στὸ πλησιέστερο χωριό. Ἔτσι, τὸ ἐντάξανε οἰκοδομικὰ σ' ἓνα μικρὸ τζαμί ποὺ ἔκτισαν πολὺ ἀργότερα καὶ τὸ καθιέρωσαν ὡς τόπο ἱεροῦ προσκυνήματος. Φυσικὸ εἶναι, λοιπόν, νὰ προτιμοῦν τὸν τόπο καὶ ὡς χῶρο ταφῆς. Ἐξω ἀπὸ τὸν περίβολο τοῦ τζαμιοῦ ἀπλώνεται ἓνα νεκροταφεῖο μὲ τὰ συνήθη ταπεινὰ μνημῆματα ἀπὸ σωριασμένο χῶμα ὑπὸ τύπον χαμηλῶν, μακρόστενων τύμβων, ποὺ ἔχουν στὴν κεφαλὴ τους τοὺς χαρακτηριστικοὺς πέτρινους κιονίσκους μὲ τὴν ἐξογκωμένη σὰν σαρίκι ἀπόληξη.

Στὴν ἀρχαία Κύρρο ἀπολαμβάνεις τὸ μεγάλο προνόμιο νὰ περιδιαβάξεις ὀλομόναχος σ' ἓναν ἀρχαιολογικὸ χῶρο, ἀνάμεσα σὲ ἐρείπια ποὺ βρίσκονται διασκορπισμένα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ σὲ τεράστια ἔκταση. Σπανιότατα ἐπισκέπτονται τουρίστες αὐτὰ τὰ μέρη, ποὺ βρίσκονται ἔξω ἀπὸ τὶς καθιερωμένες τουριστικὲς διαδρομὲς. Ἄλλωστε τὰ ἐρείπια δὲν παρουσιάζουν κανένα σχεδὸν ἐνδιαφέρον γιὰ ὅποιον ἀποζητάει ἐντυπωσιακὰ μνημεῖα καὶ περικαλλεῖς ναοὺς. Ἐλάχιστα πράγματα σώζονται ἀπὸ τὰ ἄλλοτε κραταιὰ τείχη τῆς πόλης, τὰ λουτρά της, τὸ ὑδραγωγεῖο της, τὴ μακριὰ κεντρικὴ ὁδὸ μὲ τὶς κοινοστοιχίες καὶ τὴ μεγάλη βασιλικὴ στὰ βόρεια τοῦ χώρου ὅπου σήμερα ζοῦν σκηνίτες βοσκοί. Πρέπει νὰ διαθέτεις ζωηρὴ φαντασία γιὰ νὰ μπορέσεις νὰ ἀνασυνθέσεις τὰ περασμένα μεγαλεῖα τῆς νεκρῆς πολιτείας· καὶ πρέπει νὰ διακατέχεσαι ἀπὸ τὸ πάθος γιὰ τὶς ἀρχαῖες πέτρες – σιωπηλοὺς μάρτυρες ἄλλοτινῶν ἐποχῶν – καὶ νὰ σ' ἐνδιαφέρει περισσότερο νὰ γνωρίσεις τὸν φυσικὸ χῶρο ποὺ ἐπέλεξαν κάποιοι ἄνθρωποι γιὰ νὰ ἰδρῦσουν μιὰ πόλη, καθὼς καὶ νὰ καταλάβεις τί πνεῦμα πρυτάνευσε σ' αὐτὴ τὴν ἐπιλογὴ τους, ἀπὸ τὰ ἴδια τὰ μνημεῖα ποὺ μᾶς κληροδότησαν, γιὰ νὰ ἀποτολμᾶς τέτοιες δύσκολες περιηγήσεις. Οἱ σπουδαῖοι ἀρχαιολογικοὶ χῶ-

Ἡ θέα ἀπὸ τὴν ἀκρόπολη τῆς ἀρχαίας Κύρρου εἶναι πανοραμικὴ.

ροι στη Μεσογειακή λεκάνη είναι συγκεκριμένοι, πασίγνωστοι και πολυσύχναστοι. Τους άλλους τους ανακαλύπτεις και τους χαίρεσαι μονάχος σου, ἀμόλυντους ἀπὸ τὶς ἐπελάσεις τῶν τουριστικῶν ὀρδῶν καὶ τὴ συνεπακόλουθη τουριστικὴ ἀξιοποίηση ἢ, γιὰ ν' ἀκριβολογοῦμε, κακοποίηση καὶ βεβήλωση.

Τὰ πιὸ ἀναγνωρίσιμα ἐρείπια τῆς Κύρρου εἶναι ἐκεῖνα τῆς εἰσόδου τῆς πόλης καὶ τοῦ ἀρχαίου θεάτρου, ποὺ εἶχε διάμετρο 110 μέτρα. Ἀγκάθια καὶ μεμονωμένα χαμόδεντρα φυτρῶνουν παντοῦ, καὶ ὁ παγερὸς ἄνεμος ποὺ κατηφορίζει ἀπὸ τὶς βουνοκορφές τοῦ Ταύρου ξυρίζει τὴν περιοχὴ, ἐπιτεινοντας τὴ μελαγχολικὴ αἴσθησι ἐγκατάλειψης ποὺ σὲ κατακυριεύει. Τὸ πιὸ ἐνδιαφέρον ὡστόσο σημεῖο ὅλης τῆς περιοχῆς εἶναι ἡ ἀκρόπολις μετὰ τὰ ἑλληνικὰ καὶ ἀραβικὰ ἴχνη πάνω της. Ἡ ἀναρρίχηση ἴσαμε τὴν κορυφὴν τῆς εἶναι κοπιαστικὴ, ὅμως ἀξίζει ἀληθινὰ τὸν κόπο. Ἡ πανοραμικὴ θέα ποὺ ἀπολαμβάνουμε ἀπὸ ἐκεῖ πάνω εἶναι μεγαλειώδης. Ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἡ χιονοσκεπαστὴ ράχη τοῦ Ταύρου λές καὶ φράζει τὸ πέρασμα πρὸς τὴ Μικρὰ Ἀσία. Ἀπὸ τὴν ἄλλή μεριὰ τὰ λιόδεντρα σκεπάζουν τοὺς λόφους ὡς ἐκεῖ ποὺ φτάνει ἡ ματιὰ μας, ἐνῶ στὰ ξέφωτα κοκκινίζει εὐφορὴ ἢ νιόσπαρτη γῆ. Κάπου ἀπὸ μακριὰ ἀκούγεται ὁ μουζικὴς νὰ καλεῖ τοὺς πιστοὺς γιὰ τὴ μεσημεριανὴ προσευχή, καὶ πότε πότε φτάνουν ὡς ἐμᾶς οἱ φωνές τῶν παιδιῶν ποὺ παίζουν ποδόσφαιρο σὲ κάποια ἀλάνα, στὸ γειτονικὸ τουρκοικὸ χωριό.

*Δυὸ μικροὶ βοσκοὶ μᾶς περιμέναν
στὴν ἀκρόπολις τῆς Κύρρου.*

Στὴν ἀκρόπολις μᾶς περιμέναν δύο μικροὶ βοσκοὶ μετὰ τὰ κατάμαυρα γίδια τους, οἱ ὅποιοι φάνηκαν πρὸς στιγμὴν ν' ἀναρωτιοῦνται γιὰ τὸ λόγο τῆς ἐκεῖ παρουσίας μας. Τὰ παιδιὰ δὲν χορταίνουσι νὰ μᾶς περιεργάζονται μετὰ τὰ χαμογελαστὰ τσακίρικα μάτια τους σὰν ἀξιοπερίεργα εἶδη. Μᾶς ἀκολουθοῦν σὲ ὀλόκληρη τὴν περίμετρο τῆς ἀκρόπολης, παίζοντας μεταξύ τους καὶ χαχανίζοντας. Οἱ καραμέλες ποὺ τοὺς δίνουμε τὰ ἀποθρασύνουν. Μᾶς ζητοῦν τσιγαράκι καὶ νομίσματα τοῦ τύπου μας. Μόλις ποὺ καταφέρνουμε νὰ ξεφύγουμε ἀπὸ τὴ φορτικὴ ζήτησή τους, κατρακυλώντας σχεδὸν τὴν ἀπότομη πλαγιὰ μέχρι τὸ μαυσωλεῖο πλάι στὴν ἔρημη δημοσιὰ. Ἔχουμε ἤδη ἀπομακρυνθεῖ πάρα πολὺ, ἀλλὰ ἐκεῖνα ἐξακολουθοῦν νὰ μᾶς χαιρετοῦν ἀπὸ ψηλὰ κάθε φορὰ ποὺ στρέφουμε τὸ βλέμμα μας πρὸς τὰ πίσω γιὰ νὰ δοῦμε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν ἀκρόπολις καὶ νὰ τὴν ἐντυπώσουμε στὴ μνήμη μας προτοῦ νὰ τὴ χάσουμε ὀριστικὰ ἀπὸ τὰ μάτια μας στὴ στροφὴ τοῦ δρόμου, ποὺ κατηφορίζει πιά πρὸς τὴν κοιλάδα τοῦ ποταμοῦ Ἀφρὶν.

* Τὸ κείμενο αὐτὸ πρωτοδημοσιεύτηκε στὸ περιοδικὸ *Η ΤΡΑΠΕΖΑ. Η ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΗΣ*, τχ 7, Ἰούλιος 1996, σσ. 6-8.

Ἡ ἐπίσκεψις στὴν ἀρχαία Κύρρο πραγματοποιήθηκε στὶς 27 Δεκεμβρίου 1994.